

СТАНОВИЩЕ

На дисертация за придобиване на ОНС доктор, в ПН 2.2 История и археология, в ДП *Археология, вкл. нумизматика и епиграфика (Нумизматика)* към катедра История при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, на редовния докторант Мариана Ангелова Славова, на тема **„Монетни типове и монетно обращение по средното течение на река Марица през II - I в. пр. Хр.“** Благоевград, 2023, с научен ръководител проф. дин Иля Прокопов.

Изготвил: доц. д-р **Юлия Цветкова**, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет, катедра Стара история, тракология и средновековна история въз основа на Заповед на Ректора на ЮЗУ проф. д-р Борислав Юруков за НЖ No 742 от 18.04.2023 г.

Кандидат: **Мариана Ангелова Славова** – редовен докторант към катедра История при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Докторант Мариана Славова участва в конкурса с три публикации (едната под печат, с приложени доказателства за предаден текст) като е автор или съавтор, с което тя изпълнява наукометричните показатели за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ посочени в ЗРАСРБ. Като цяло научната ѝ продукция включва една книга в съавторство, 27 статии, студии и научни съобщения, два текста към пътеводители, участие (с презентации или постери) в десет научни конференции (национални или международни) и 8 научни семинар. Колегата участва като редактор в три издания (сборници и периодика), а като експерт е ангажирана в 4 проекта.

Мариана Славова е завършила през 1979 специалност „Библиография и библиотекознание“ към Държавен библиотекарски институт – София, има успешно завършени две магистърски програми (по „История“ към ВТУ през

1998 и „Нумизматика, експертиза и оценка на културно-исторически ценности“ към ЮЗУ през 2019. От 1985 г. тя работи в РИМ-Хасково, първоначално като уредник в отдел „Връзки с обществеността“, а от 1999 г. като нумизмат в отдел Археология с интереси в областта на античната нумизматика и културно-историческото наследство. От 2006 г. тя е вписан експерт в Регистъра на експертите по чл. 96, ал. 4 от ЗКН и активно работи по изготвянето на съответните експертни оценки. Активната ѝ научната ангажираност илюстрира колегата като утвърден учен в областта на нумизматиката.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Представеният дисертационен труд на Мариана Славова е разработван към Катедра История към Правно-историческия факултет на ЮЗУ и е предаден в срок. Текстът е оригинална авторска разработка без плагиатство.

Отлично организираната структура на работата обхваща увод, три глави, заключение, внушителна библиография от 25 страници. Много полезни са оформените накрая в табличен и списъчен вид описи на разглежданите в труда антични монети от фонда на РИМ Хасково с резултатите от археометрични изследвания и колективните монетни находки. Интегрална част от труда са представените вътре в текста таблици, графики, карти и диаграми, които онагледяват дискутираните проблеми много добре и на място. Общият обем на труда е 384 стр. Авторефератът отразява коректно дисертационния труд.

Текстът следва отработения научен стил на колегата, прецизно и ясно структуриран, обобщаващ акумулирания солиден нумизматичен материал за периода на късната елинистическа епоха от фондовете на десет музея, в чиито днешни административни граници попада изследвания регион на средното течение на р. Марица – София НАИМ-БАН, Пазарджик, Пловдив, Стара Загора, Смолян, Кърджали, Хасково, Димитровград, Харманли и Свиленград. Съществен принос е включването и интерпретацията на

непубликувани находки от региона, илюстриращи обемните късноеленистически монетосечения – Тасоските тетрадрахми и имитативното тасоско монетосечене, т.нар. келтски имитации, тетрадрахмите на Мароней от типа Дионис Сотер, атинските тетрадрахми „Нов стил“, монетосеченето на Първа и Втора Македонска област, монетосеченето на квестора Езилас, на градовете Месамбрия и Одесос от Александров тип, на Хистиея, Дирахион и Аполония, както и тетрадрахмите на последните македонски владетели Филип V и Персей и на тракийските владетели Мостис и Реметалк I.

Разглежданият период предполага добро познаване на общоисторическите процеси, което е представено систематично от Мариана Славова, а разглежданите монетосечения и находки илюстрират интегритета на Тракия в рамките на очертаните късноеленистически политически структури и проблеми.

Колегата с работи умело с анализа на разнообразния изворов материал и историографски изследвания – исторически и историкогеографски сведения, археологически проучвания, епиграфски паметници, археометрични изследвания и разбира се нумизматичните данни. Граничният в хронологическо отношение период налага често да се проследяват процеси и отвъд него, в рамките на римската епоха, което илюстрира широката компетентност на изследователя.

III. Критични бележки и препоръки

Демонстрираният висок научен и аналитичен стил, интерпретациите и изводите допринасят значително за повишаването на нивото на научна дискусия, чието място не е в една рецензия. Бих отбелязала някои коментари, които не влияят върху качествата на труда, но напротив – очертава автора като синтезиращ научни проблеми в българската нумизматика. Така например, по отношение на набелязания проблем за липсата в днешно време на издания, които да осигурят пространство за известия на нови монетни находки (с. 16, 34ff.), мога да споделя за съществуването от април 2023 на

такова издание – новосъздаденото електронно списание Bulgarian Numismatic Journal / Българско списание за нумизматика, ISSN 2815-4827 (<https://bulgnj.com/index.php/e-journal>) има амбицията да предостави пространство в отделна рубрика (бюлетин) за нови монетни находки.

Също така е необходимо едно уточнение: научен ръководител на проекта "Култ и религия в древна Тракия" към ЦВП Наследство БГ (с. 18) е проф. дин Диляна Ботева, като моето участие там е паралелно с останалите членове на научния колектив. Всичко останало по отношение на проекта и участието на колегата е отразено коректно.

Към литературата бих добавила и една моя статия (Tzvetkova, J. 2016. Die Aesillas Münzen in Thrakien im Lichte einiger neuer Funde. В: Schwarzer, H. / Nieswandt, H.-H. „Man kann es sich nicht prächtig genug vorstellen!“ Festschrift für Dieter Salzmann zum 65. Geburtstag. 199–210. Marsberg/Padberg), в която може да се намери по-подробен коментар за фурето на Езилас от Ада тепе (Кърджали).

IV. Заключение

Казаното по-горе ми позволява да дам категорично своята **положителна оценка** за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Професионално направление 2.2 История и археология, по научната специалност Археология, вкл. нумизматика и епиграфика, на Мариана Славова за нейната дисертация „Монетни типове и монетно обращение по средното течение на река Марица през II - I в. пр. Хр.“ Благоевград, 2023.

Дата: 5.06.2023 г.

Изготвил становището:

(Подпис)